

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/39/2016
Identifikačné číslo spisu: 5015201051
Dátum vydania rozhodnutia: 18.07.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5015201051.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľa: P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/247/2015-46 zo dňa 15. marca 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/247/2015-46 zo dňa 15. marca 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.10.2015 v spojení s rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 01.02.2016 ako zákonné.

Napadnutým rozhodnutím odporkyňa podľa § 65, § 274, § 293z a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003“) priznala navrhovateľovi od 23.08.2010 starobný dôchodok v sume 126,70 € mesačne, zvýšený od 01.01.2011 na sumu 129,00 € mesačne, od 01.01.2012 na sumu 133,30 € mesačne, od 01.01.2013 na sumu 144,50 € mesačne, od 01.01.2014 na sumu 153,30 € mesačne a od 01.01.2015 na sumu 158,50 € mesačne. Navrhovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, pretože nesúhlasil s krátením jeho dôchodku podľa čl. 33 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor č. 128“).

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že keďže navrhovateľ odpracoval viac ako 20 rokov v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie, resp. do I. kategórie funkcií, vzťahuje sa na neho § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., čo znamená, že ak vo zvýhodnenom zaradení v zamestnaní zo zvýhodnenej pracovnej kategórie splnil

podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55 rokov veku, potom v súlade s § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Z.z. o sociálnom zabezpečení (ďalej len zákon č. 100/1988 Zb.) v spojení s § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. má nárok na skorší odchod do dôchodku bez ohľadu na skutočnosť, že splnil podmienky nároku na výsluhový dôchodok a vek 55 rokov dosiahol za účinnosti zákona o sociálnom poistení.

Dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. s použitím ust. § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. navrhovateľ dosiahol dovŕšením 55 rokov veku, XX.XX.XXXX a k tomuto dňu získal 14 262 dní obdobia dôchodkového poistenia (presný rozpis je uvedený v osobnom liste dôchodkového poistenia). Pri posúdení nároku na starobný dôchodok a určení jeho sumy boli zhodnotené všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia (vrátane dôb, ktoré sa za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z.z. považujú). Získanie ďalšieho obdobia dôchodkového poistenia nebolo preukázané. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ získal 39 rokov a 27 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím splnil podmienky nároku na starobný dôchodok XX.XX.XXXX..

Suma starobného dôchodku je určená podľa § 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) do vzniku nároku na starobný dôchodok je 592,50 € mesačne. Je určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) a aktuálnej dôchodkovej hodnoty ($POMB 1,6437 \times 39,074$ rokov obdobia dôchodkového poistenia vrátane doby služby \times aktuálna dôchodková hodnota 9,2246 = 592,50 € mesačne). Po vzniku nároku na starobný dôchodok navrhovateľ od XX.XX.XXXX do 30.09.2006 získal obdobie dôchodkového poistenia a počas tohto obdobia navrhovateľ nepoberal starobný dôchodok alebo jeho časť. Suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok je 0,00092 € mesačne a je určená ako súčin OMB 0,001 a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 9,2246. Suma starobného dôchodku spolu so sumou zvýšenia za obdobie dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok je 592,50092 € mesačne.

S poukazom na článok 33 Dohovoru č. 128 súd uviedol, že nakoľko navrhovateľ je poberateľom dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia SR a na určenie sumy starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. mu bola započítaná doba služby a osobné vymeriavacie základy dosiahnuté počas výkonu doby služby, suma starobného dôchodku sa zníži podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky. Suma starobného dôchodku 122,90 € mesačne po zaokrúhlení je určená ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) 592,50092 € mesačne a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku 469,64245328 € mesačne ($592,50092 \text{ € mesačne} \times \text{koeficient } 0,79264426$ určený ako podiel obdobia dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku 31 rokov a úhrnu obdobia dôchodkového poistenia vrátane doby služby, ktoré bolo zhodnotené na sumu starobného dôchodku 39,1096 rokov).

Suma starobného dôchodku podľa predpisov účinných do 31.12.2003 je určená z priemerného mesačného zárobku 135,00 € za roky 2005, 2004, 2003, 2002 a 2001. Započítaná doba zamestnania je 37 rokov, na dobu zamestnania pred 18. rokom veku sa neprihliada. Starobný dôchodok je 94,00 % z priemerného mesačného zárobku, to znamená 126,90 € mesačne. Zvýšenie za 13 dní zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok je 0,00 % priemerného mesačného zárobku, starobný dôchodok je teda 126,90 € mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z.z. v znení zákona č. 639/2002 Z.z. o 179,12 € mesačne na 306,020 € mesačne. Starobný dôchodok bol upravený tak, aby jeho suma nepresiahla 306,02 € mesačne.

Pretože navrhovateľ je poberateľom dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky a na určenie sumy starobného dôchodku podľa právnych predpisov účinných do 31.12.2003

mu do doby zamestnania bola započítaná doba služby a osobné vymeriavacie základy dosiahnuté počas výkonu doby služby, suma starobného dôchodku sa zníži podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky.

Suma starobného dôchodku 556,39513273 € mesačne zodpovedajúca zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky, je určená ako súčin sumy starobného dôchodku 306,020 € mesačne a koeficientu 0,83783783 určeného ako podiel zamestnania, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku 31 rokov a úhrnu zamestnania vrátane doby služby, ktoré bolo zhodnotené na sumu starobného dôchodku 37 rokov.

Suma starobného dôchodku 49,70 € mesačne po zaokrúhlení je určená ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej zamestnaniu vrátane doby služby 306,020 € mesačne a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku 256,39513273 € mesačne.

Suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z.z. a Dohovoru č. 128 je 122,90 € mesačne a suma starobného dôchodku vypočítaná podľa právnych predpisov účinných do 31.12.2003 a Dohovoru č. 128 je 49,70 € mesačne. Pretože suma starobného dôchodku určená podľa zákona č. 461/2003 Z.z. a Dohovoru č. 128 je vyššia, starobný dôchodok navrhovateľovi patrí v sume 122,90 € mesačne.

Suma starobného dôchodku bola ďalej podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. zvýšená odo dňa priznania dôchodku o 3,05 % (o percentuálnu sadzbu určenú opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 413/2009 Z.z.), čo je o 3,80 € mesačne, na 126,70 € mesačne. Suma starobného dôchodku navrhovateľa sa ďalej zvýšila od 01.01.2011 na 129,00 € mesačne, od 01.01.2012 na 133,30 € mesačne, od 01.01.2013 na 144,50 € mesačne, od 01.01.2014 na 153,30 € mesačne a od 01.01.2015 na 158,50 € mesačne.

Po vzniku nároku na starobný dôchodok navrhovateľ v období od XX.XX.XXXX do 30.09.2006 získal osobný vymeriavací základ 13.841,00 Sk, všeobecný vymeriavací základ bol 189.900,00 Sk a osobný mzdový bod 0,0729. Suma starobného dôchodku navrhovateľa bola preto rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 01.02.2016 zvýšená od 23.08.2010 na sumu 128,80 € mesačne.

Ustanovenie § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení bolo zmenené s účinnosťou od 1. júla 2003 zákonom č. 222/2003 Z.z.

Sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy bolo pred 1. júlom 2002 upravené v samostatnej piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (§ 129 - § 145). Počnúc 1. júlom 2003 sú na dôchodkovom zabezpečení podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z.z. zúčastnení príslušníci Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníci (ďalej len policajti), príslušníci ozbrojených síl, ktorí vykonávajú profesionálnu službu v ozbrojených silách (ďalej len profesionálni vojaci) a príslušníci ozbrojených síl, ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách, a ktorým za výkon profesionálnej služby nevznikne nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu alebo invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z.z. vyplýva záver, že zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca, či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok

dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Úmyslom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) poskytnúť policajtom výsluhový dôchodok, resp. naďalej poskytovať dovtedy priznané výsluhové príspevky ako dávky, ktoré majú povahu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení). Z článku 19 Dohovoru č. 128 priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor č. 128 má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zákonom č. 100/1988 Zb. a sú priamo záväzné aj pre odporkyňa.

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 aj podľa názoru súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na dávky v starobe tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia je v zmysle Dohovoru č. 128 možné starobný dôchodok zo všeobecného systému krátiť a nemožno ho odňať, pokiaľ starobný dôchodok z osobitného systému svojou výškou neprevyšuje výšku starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia.

U navrhovateľa došlo k vzniku nároku na dávku v starobe v dvoch oddelených systémoch dôchodkového zabezpečenia (poistenia). Pre výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia mu boli hodnotené aj doby zamestnania, ktoré boli súčasne hodnotené pre nárok a výšku výsluhového dôchodku v systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov.

Odporkyňa o priznaní starobného dôchodku od 23.08.2010, teda tri roky spätne od podania žiadosti dňom 23.08.2013, rozhodla v súlade so zákonom (§ 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.).

Navrhovateľovi bol od 01.10.2006 priznaný výsluhový dôchodok podľa § 38 v spojení s § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. Pokiaľ odporkyňa použila postup výpočtu teoretickej výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia, ktorá by mu patrila, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme a následne takto zistenú výšku krátila postupom podľa článku 33 Dohovoru č. 128, podľa názoru súdu postupovala v súlade so zákonom. Navrhovateľ nemôže spravodlivo požadovať, aby mu bola vyplácaná suma starobného dôchodku, priznaného vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia aj za doby, ktoré mal hodnotené aj v osobitnom systéme pre nárok a výšku výsluhového dôchodku, a to bez ohľadu na to, že osobitný systém pojem „starobného dôchodku“ neobsahuje. Postup odporkyne preto nemožno považovať za diskriminujúci a v rozpore s článkom 12 Ústavy SR. Nie je v rozpore ani s článkom 39 Ústavy SR. Z uvedených dôvodov taký postup považoval súd za zákonný.

Pokiaľ ide o výpočet priznanej dôchodkovej dávky navrhovateľovi tak, ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ako i rozhodnutia odporkyne zo dňa 01.02.2016, vydaného v priebehu súdneho konania, s týmto sa krajský súd stotožnil a za správne a zákonné považoval aj zvýšenie starobného dôchodku navrhovateľa v súlade s § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. a príslušnými opatreniami Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR na konečnú sumu od 01.01.2016 160,50 € mesačne.

Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd námietky navrhovateľa vyhodnotil ako nedôvodné, pričom spojitosť medzi uvedenými rozhodnutiami, na ktoré navrhovateľ poukázal, a z nich vyplývajúceho právneho názoru na použitie ust. § 173i ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. s posudzovaným prípadom navrhovateľa nezistil.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie. Dôvodil tým, že

- krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal žiadne navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- rozhodnutie je v rozpore s Dohovorom č. 128 a v rozpore s čl. 144 ods. 1 Ústavy SR,

- rozhodnutie je zmätočné, nepreskúmateľné a nezákonné,
- starobný dôchodok, na ktorý vznikol nárok podľa zákona č. 100/1988 sa nedá priznať podľa zákona č. 461/2003. Bráni mu v tom § 259 ods. 1 uvedeného zákona,
- nárok na výsluhový dôchodok (ktorý poberá) sa nedá (právne) zaradiť ani pod jednu z uvedených dávok, lebo nezodpovedá týmto požiadavkám,

- výsluhový dôchodok síce možno považovať za „inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia“, ale nezodpovedá ďalšej časti požiadavke tohto odseku a to „že nárok na túto dávku musí vzniknúť za tú istú sociálnu udalosť“,

- nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 mu vznikol už od 01.01.2006 (teda nie až po dosiahnutí dôchodkového veku ako to vyžaduje tento odsek uvedeného článku), teda túto inú peňažnú dávku nepoberá „za tú istú sociálnu udalosť“,

- zo žiadneho ustanovenia zákona č. 328/2002 nevyplýva, že výsluhový dôchodok je „dávka v starobe“,
- podľa žiadneho ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb., ale ani podľa zákona č. 461/2003 Z. z. sa nedá vypočítať „teoretická výška starobného dôchodku“.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. Mala za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. S dôvodmi, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, sa vysporiadala vo vyjadreniach zo dňa 11.01.2016 a z 23.02.2016 a v celom rozsahu sa ich pridržiava. Trvala na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18.07.2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal odvolací súd rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil zákonnosť tohto rozhodnutia odporkyne.

Podľa obsahu spisu je predmetom preskúmania napadnuté rozhodnutie odporkyne, ktorým podľa § 65, § 274, § 293z a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. priznala navrhovateľovi od 23.08.2010 starobný dôchodok v sume 126,70 € mesačne, postupne zvýšený od 01.01.2015 na sumu 158,50 € mesačne.

V priebehu konania odporkyňa vydala dňa 01.02.2016 rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X, ktorým podľa § 65, § 274, § 293z, § 112 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. zvýšila navrhovateľovi od 23.08.2010 sumu starobného dôchodku na 126,80 € mesačne, ktorý ďalej postupne zvýšila od 01.01.2016 na sumu 160,50 € mesačne. Suma starobného dôchodku navrhovateľa sa uvedeným rozhodnutím zvýšila po zistení vymeriavacieho základu za obdobie od XX.XX.XXXX do 30.09.2006.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu

so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa preto s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne, a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty v prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, najvyšší súd pre zdôraznenie správnosti rozsudku doplnia v nadväznosti na navrhovateľove námietky ďalšie dôvody:

Z právnych úprav, týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia osobitných skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia (zamestnania). Kým zákon č. 461/2003 Z.z. upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi riadne zohľadnené pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo nepriaznivým zdravotným stavom, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok sociálneho zabezpečenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne dobu náhradnej služby).

Osobitný systém poistenia (zákon č. 328/2002 Z.z.) neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, teda aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca bez zohľadnenia kategórie funkcií a bez zohľadnenia dôb poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme. V dôsledku tejto skutočnosti poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z.z. len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme, ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

Podľa čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Je nesporné, že primeraným hmotným zabezpečením v starobe (čl. 39 ÚSR) je len také zabezpečenie, ktoré zodpovedá celej dĺžke poistenia bez ohľadu na to, či toto bolo získané v osobitnom systéme (vyčlenenom zo všeobecného) alebo iba vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Aby nedochádzalo k duplicitnému zhodnoteniu tej istej doby, pri rozhodovaní o žiadosti o priznanie starobného dôchodku v takýchto prípadoch je povinnosťou odporkyne vychádzať z celkovej dĺžky poistenia (teda vrátane obdobia služobného pomeru) a takto určenú tzv. teoretickú výšku dôchodku potom krátiť v zmysle čl. 33 Dohovoru č. 128. V tejto otázke už ide o ustálenú judikatúru najvyššieho súdu.

Výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s Ústavou Slovenskej republiky, najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Bez tejto judikatúry by odporkyňa pre nárok na starobný dôchodok v zmysle vyššie uvedených ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. vôbec nemohla pre nárok a výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia započítať navrhovateľovi dobu služby príslušníka ZVJS.

Výsluhový dôchodok priznaný podľa § 38 a § 39 zákona č. 328/2002 Z.z. je dávkou, ktorá patrí jeho poberateľovi od skončenia služobného pomeru a patrí mu aj po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecného predpisu o sociálnom poistení (zákon č. 461/2003 Z.z.). Vzhľadom na túto skutočnosť výsluhový dôchodok má odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku povahu dávky v starobe, ktorú je potrebné považovať v zmysle čl. 33 ods. 1 Dohovoru č. 128 za inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie určeného veku) - takou dávkou je aj starobný dôchodok, na ktorý vznikne nárok podľa zákona č. 461/2003 Z.z.

Vzhľadom na súbeh nárokov na dve dávky rovnakého druhu (dávky v starobe) potom v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 prichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku. Iný postup a priznanie starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v plnej, tzv. teoretickej výške by mal za následok priznanie dvoch povahovo rovnakých dávok za tie isté doby poistenia, čo by viedlo k neodôvodnenému a neprímeranému zvýhodneniu osôb, poistených v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia a k diskriminácii poistencov, ktorí získali obdobia poistenia v takom istom rozsahu len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom krajského súdu, že odporkyňa postupovala v súlade so zákonom a ustálenou judikatúrou, keď najskôr vypočítala teoretickú sumu dôchodku aj s prihliadnutím na dobu výkonu služby, a takto vypočítaný dôchodok následne krátila v zmysle čl. 33 Dohovoru č. 128. Starobný dôchodok navrhovateľa odporkyňa krátila primerane k počtu skončených rokov doby trvania služby príslušníka ZVJS rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku. Zároveň odporkyňa vykonala krátenie tzv. teoretickej sumy v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 len pomerne, o sumu zodpovedajúcu pomeru doby služby príslušníka ZVJS k celkovej dobe poistenia tak vo všeobecnom, ako aj osobitnom systéme sociálneho poistenia, najviac však o sumu výsluhového dôchodku.

Takýto postup vyplýva napr. z judikátu najvyššieho súdu, uverejneného v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 5/2011 pod č. 55. V odôvodnení tohto rozhodnutia je o. i. uvedené, že „z článku 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť, a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku (príspevku za službu považovaného za výsluhový dôchodok. ... že na účely stanovenia výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby hodnotené na účely príspevku za službu. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok“.

Zámerom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z.z. zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia, ako keby policajtom (vrátane príslušníkov ZVJS) bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z toho teda vyplýva záver, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Napokon aj v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 7So/138/2011 z 15.08.2012, ktoré bolo prijaté správnym kolégiom najvyššieho súdu ako judikát č. R 83/2013, je uvedené, že ...“ vtedy, ak by navrhovateľ aj nespĺnil podmienku získania viac ako 10 rokov poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, ale získal by potrebnú dobu po zhodnotení poistenia v osobitnom systéme, má odporkyňa povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia vo svojom poistnom systéme a dôchodok priznať navrhovateľovi po zohľadnení aj nižšej doby poistenia vo výške zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme“ a tiež

„Absolútne vylúčenie hodnotenia doby poistenia zo všeobecného systému u tých poistencov, ktorí získali dávky dôchodkového poistenia (zabezpečenia) v inom systéme sociálneho poistenia, a nie v systéme všeobecnom, má za následok horšie zaobchádzanie s nimi, ako s poistencami, ktorí sú poistení v zahraničných systémoch sociálneho poistenia a u ktorých samotná poisťovňa vôbec nepochybuje o spôsobe výpočtu ich dôchodkových dávok spôsobom krátenia, ktorý zabezpečuje primerané poistné plnenie za obdobia, v ktorých boli poistení na Slovensku po zohľadnení dôb poistenia v iných systémoch“.

Odvolací súd záverom poznamenáva, že rozhodnutia, na ktoré navrhovateľ v odvolaní poukazuje, sa netýkajú skutkovo totožnej veci, pričom súd každý prípad posudzuje individuálne vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu.

Vzhľadom na vyššie uvedené podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd dôvodne považoval rozhodnutia odporkyne za zákonné a opravnému prostriedku navrhovateľa nevyhoveli. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky, a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni náhrada trov nepatrí zo zákona.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.